

Resonans speciaal onderwijs

**Handreiking diploma vso
uitstroomprofiel dagbesteding**

Resonans
speciaal onderwijs

Handreiking diploma vso uitstroomprofiel dagbesteding

Deze handreiking betreft een toelichting op het werken met het ‘schooldiploma vso uitstroomprofiel dagbesteding’ voor de scholen binnen Resonans speciaal onderwijs.

‘Schooldiploma vso uitstroomprofiel dagbesteding’: opbouw en eisen

Het uitgangspunt is dat alle leerlingen die zijn toegelaten tot het uitstroomprofiel dagbesteding in het voortgezet speciaal onderwijs een diploma kunnen behalen. Dit ondanks de grote variatie in mogelijkheden, vaardigheden en competenties.

Aan het schooldiploma vso dagbesteding stellen we streefeisen. Daardoor krijgt het voor de leerling en zijn omgeving waarde en is het maatschappelijk relevant.

Deze eisen betreffen:

1. Het inzichtelijk maken van de doorgemaakte cognitieve ontwikkeling;

2. Het inzichtelijk maken van de doorgemaakte ontwikkeling en toekomstwensen op het gebied van de praktijkvorming of deelname aan (belevingsgerichte) activiteiten;
3. Het inzichtelijk maken van de doorgemaakte ontwikkeling en toekomstwensen op het gebied van de domeinen ‘Wonen, vrije tijd en burgerschapsvorming’;
4. Het inzichtelijk maken van de talenten en voorkeuren van de leerling.

De wijze waarop het onderwijsleerproces wordt georganiseerd en leerlingen competenties verwerven kunnen verschillen per school. De kerndoelen waaraan we werken zijn echter voor alle scholen gelijk.

De doorgemaakte ontwikkeling en de (beheersings) niveaus nemen we op in het examendossier en deze zijn zichtbaar in het portfolio van de leerling.

De schoolloopbaan sluit een leerling af met een 'diplomagesprek'. Dit diplomagesprek is een afrondende bijeenkomst over het portfolio en het onderwijsleerproces. De leerling presenteert (in de meest ruime betekenis van het woord) binnen zijn mogelijkheden wat hij geleerd heeft en wat de toekomstwensen zijn. Dit is in aanwezigheid van een examinerator uit de eigen school, waar mogelijk een aanbieder van dagbesteding (bijvoorbeeld een stagebegeleider) en voor de leerling belangrijke personen. Aan de leerlingen die voldoen aan de voorwaarden, zoals gesteld in dit reglement, reikt de school het 'schooldiploma vso uitstroomprofiel dagbesteding' uit. Leerlingen die de schoolloopbaan niet afronden of niet voldoen aan de voorwaarden van het schooldiploma, ontvangen het schooldiploma niet. Zij krijgen een verklaring. Hierin staat beschreven dat de leerling onderwijs heeft gevolgd op de vso-school en aan welke leergebieden gewerkt is.

Deel I. Portfolio

Het portfolio is een verzameling van bewijsstukken van de doorgemaakte ontwikkeling van de leerling. Het portfolio geeft inzicht in deze ontwikkeling en het beheersingsniveau op de verschillende onderdelen. Met het portfolio kan de leerling inzichtelijk maken wie hij is, wat de wensen zijn en wat hij kan. De leerling neemt (relevante) bewijsstukken op in het portfolio. Het portfolio bestaat uit tenminste de volgende onderdelen:

A. Praktijkvorming/ deelname (dagbestedings-)activiteiten

In dit deel van het portfolio belichten we het domein werken/dagbesteding. De ontwikkeling op het gebied van de praktijkvorming/dagbesteding vormt de kern van het 'schooldiploma vso uitstroomprofiel dagbesteding'.

Het domein werken bestaat uit vier onderdelen:

1. De doorgemaakte ontwikkeling en toekomstwensen op het gebied van praktijkvorming;
2. Deelnemen aan (belevingsgerichte) activiteiten: het gaat om bewijsstukken in het portfolio zoals foto's van een activiteit of de stage en/of beoordelingen van de beheersing van de werknemersvaardigheden en de vakvaardigheden;
3. De talenten en voorkeuren van de leerling;

4. De stages die de leerling heeft gelopen: in het portfolio bewijsstukken zoals beoordelingen en foto's, indien stage van toepassing is.

Voor leerroute 1-2 geldt:

Tijdens de activiteiten op school leert de leerling zo zelfstandig mogelijk meedoen aan activiteiten. Het is van belang te onderzoeken op welke manier de leerling in staat is zo actief mogelijk mee te doen. En te bekijken hoe de regie zo veel mogelijk bij de leerling kan liggen. Het portfolio maakt inzichtelijk welke inbreng de leerling kan hebben bij bepaalde activiteiten. Welke (deel-) activiteiten kan de leerling zelfstandig uitvoeren? Bij welke activiteiten kan de leerling actief betrokken zijn? En aan welke activiteiten beleeft de leerling plezier? Ook kan aangegeven worden welke dingen de leerling zelfstandig kan doen onder begeleiding van een ander.

Voor leerroute 3-4 geldt:

Tijdens de praktijkvakken en de stages werkt de leerling aan het opdoen van werknemersvaardigheden, waaronder sociaal-emotionele competenties, en vakvaardigheden. Het portfolio maakt inzichtelijk welke werknemers- en vakvaardigheden de leerling beheerst en in welke mate. Eventuele certificaten kunnen hier onderdeel van zijn. De werknemersvaardigheden en de vakvaardigheden geven aan welke ontwikkeling de leerling heeft doorgemaakt. In combinatie met de talenten en voorkeuren van de leerling, geeft dit een indicatie voor een goede en prettige dagbestedingsplek voor de leerling. Een overzicht van de stages die de leerling heeft gelopen, zijn opgenomen in het portfolio. Van tenminste het laatste leerjaar is er per stage benoemd wat goed ging op de stage en wat de ontwikkeling van de leerling is.

B. Burgerschapsvorming

In dit deel van het portfolio maken we inzichtelijk welke ontwikkeling de leerling heeft doorgemaakt op het gebied van de domeinen 'wonen', 'vrije tijd' en 'burgerschap'.

Wonen

Op het gebied van 'wonen' presenteert de leerling de ontwikkeling die hij heeft doorgemaakt om zo zelfstandig mogelijk te kunnen functioneren in een woonsituatie. Dit gaat om persoonlijke verzorging, maaltijden, huishouden, en zijn eventuele woonwensen.

Vrije tijd

De leerling presenteert hoe hij de vrije tijd nu inricht en wat zijn eventuele wensen/voornemens zijn.

Burgerschap (voor leerroute 3 en 4)

De leerling presenteert wat hij geleerd heeft over het Nederlandse politiek bestel. De leerling presenteert hoe hij onderdeel kan zijn van de maatschappij door onder meer aan te geven hoe hij geleerd heeft informatie op te zoeken, te beoordelen en te gebruiken. Ook presenteert hij hoe hij heeft geleerd respectvol om te gaan met anderen en met diversiteit in de samenleving.

C. Presentatie 'wie ben ik, wat kan ik en wat wil ik?'

De leerling presenteert zichzelf in het portfolio. Dit kan door middel van bijvoorbeeld beelden of ander bewijsmateriaal, passend bij de mogelijkheden van de leerling. De leerling presenteert wie hij is en waar hij woont, waar hij goed in is, wat zijn talenten zijn en waar de leerling

ondersteuning bij nodig heeft. Hij geeft zijn voorkeuren aan en vertelt wat hij graag wil bereiken. Ook geeft de leerling aan welke ontwikkeling en/of ondersteuning nodig zijn om dit doel te bereiken.

D. Kernvakken

In het onderdeel Kernvakken in het portfolio maken we inzichtelijk welk niveau/welke vaardigheden de leerling beheerst voor de leergebieden 'Nederlandse taal en communicatie' (voor alle leerroutes) en 'Rekenen' (alleen voor leerroute 2, 3 en 4).

E. Onderbouwing examendossier 'schooldiploma vso uitstroomprofiel dagbesteding'

Het 'schooldiploma vso uitstroomprofiel dagbesteding' is een bewijs van de doorgemaakte ontwikkeling van de leerling. Hierop mag de leerling en mogen ook de ouders en de school trots zijn. De onderbouwing en bewijslast

van de ontwikkeling van de leerling en de resultaten zit in het (digitale) portfolio. Achterin dit document zit een checklist of alle onderdelen aantoonbaar zijn.

De onderbouwing bestaat uit de verschillende portfolio-onderdelen. De afronding is of aan dit onderdeel voldaan is, de onderbouwing zit in het portfolio van de leerling. De ontwikkeling en de beheersing van de leerling wordt per onderdeel geduid met een 'aangetoond ja/nee'. Er zijn geen eisen voor het te beheersen niveau voor leerlingen in het uitstroomprofiel dagbesteding. Op basis van de vulling van het portfolio bepalen we of aan alle onderdelen van het portfolio voldaan is. Als het portfolio niet aan de gestelde eisen voldoet, is een herkansing mogelijk. Als de leerling ook na de herkansing niet aan de voorwaarden voldoet, dan krijgt de leerling een verklaring .

Als het portfolio en de onderbouwing van de leerling voldoen aan de gestelde eisen zoals verwoord in het reglement van de school, dan wordt alles formeel met de leerling afgerond tijdens het diplomagesprek waarbij de presentatie van het portfolio centraal staat. Feitelijk gezien is de leerling op dit moment al geslaagd. Het diplomagesprek vormt het laatste deel van het 'schooldiploma vso uitstroomprofiel dagbesteding' en de onderbouwing wordt compleet gemaakt en de leerling krijgt het schooldiploma uitgereikt.

Deel 2 Diplomagesprek

Als het portfolio voldoet aan de norm van de school zoals beschreven in het reglement, kan het diplomagesprek gevoerd worden. Het diplomagesprek vormt het afsluitende onderdeel om het 'schooldiploma vso uitstroomprofiel dagbesteding' te verkrijgen.

Het diplomagesprek bestaat uit de presentatie van het portfolio aan voor de leerling belangrijke personen, de mentor van de leerling en een assessor zoals een begeleider van een stageplek. In het diplomagesprek presenteert de leerling het portfolio binnen de mogelijkheden. Samen met de leerling blikken we tijdens het diplomagesprek terug op het onderwijs(leer)proces, de behaalde resultaten en de toekomstwensen. Tijdens het diplomagesprek bespreken we voor de leerling belangrijke momenten in de ontwikkeling. Dit kunnen we ondersteunen met bijvoorbeeld videobeelden van een stage/ activiteit of de uitvoering van een activiteit of vakvaardigheden en werkzaamheden.

Bij het diplomagesprek zijn, naast de mentor, voor de leerling belangrijke personen aanwezig. Een externe assessor is ter beoordeling aan de school. Het portfolio inclusief de checklist is ter voorbereiding verstuurd aan de aanwezigen en zoveel als mogelijk ingevuld en compleet gemaakt. Mocht er een assessor aanwezig zijn: De assessor is niet verbonden aan de school van de leerling, maar kan bijvoorbeeld werkzaam zijn op een andere school of in het bedrijf waar de leerling stage heeft gelopen. Tijdens de presentatie zal er een gesprek zijn met de leerling over zijn/haar persoonlijke ontwikkeling en toekomstwensen.

Vaststellen geslaagd of gezakt

Als de leerling het diplomagesprek gaat voeren en het portfolio voldoet aan de in het reglement gestelde eisen, dan is de leerling geslaagd voor het 'schooldiploma vso uitstroomprofiel dagbesteding'. De uitreiking van het schooldiploma kan na afloop van het diplomagesprek zijn of op een nader door de school te bepalen moment.

Checklist 'schooldiploma vso uitstroomprofiel dagbesteding'

Deel I Portfolio	Aangetoond
Domein Werken/dagbesteding: Praktijkvorming/deelname aan (dagbestedings-)activiteiten	
- De doorgemaakte ontwikkeling op het gebied van praktijkvorming: werknemersvaardigheden en vakvaardigheden)/ deelname aan (dagbestedings)activiteiten.	Ja/Nee
- De stages die de leerling heeft gelopen: bewijsstukken zitten in het portfolio, indien van toepassing.	nvt/Ja/Nee
Domein Wonen:	
- De doorgemaakte ontwikkeling op het gebied van wonen: persoonlijke verzorging, maaltijden, huishouden.	Ja / Nee
Domein Vrije tijd:	
- Invulling / vaardigheden / wensen.	Ja / Nee
Domein Burgerschap	
- Kennis over politiek bestel, ICT-vaardigheden / mediawijsheid, respectvol omgaan met de ander.	nvt/Ja / Nee
Kernvakken:	
- Beheersing en doorgemaakte ontwikkeling op het gebied van de Nederlandse taal en communicatie.	Ja / Nee
- Beheersing en doorgemaakte ontwikkeling op het gebied van rekenen.	nvt/Ja / Nee
Presentatie 'wie ben ik, wat kan ik en wat wil ik?'	
- Presentatie van talenten en voorkeuren	Ja / Nee
- Presentatie van ondersteuningsbehoeften	Ja / Nee
- Presentatie van toekomstwensen	Ja / Nee
Opmerkingen:	
Deel 2 Diplomagesprek	Aangetoond
Presentatie van het portfolio en de persoonlijke ontwikkeling	Ja / nee
Opmerkingen:	
Totaal	
Score per deel	Aangetoond
- Deel I Portfolio	Ja / nee
- Deel 2 Diplomagesprek	Ja / nee
Geslaagd	Ja / nee
Opmerking:	

